

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary research) เพื่อทบทวนองค์ความรู้เกี่ยวกับงานตำรวจในช่วงระยะเวลา ๕ ปีที่ผ่านมา ทั้งในส่วนของงานวิจัยโดยสถาบันการศึกษาและหน่วยงานราชการ รวมถึงวิทยานิพนธ์ที่น่าสนใจ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ – ปัจจุบัน โดยมีเนื้อหาครอบคลุมใน ๖ ประเด็น คือ หลักการและแนวคิดในการพัฒนางานตำรวจทั้งในและต่างประเทศ, โครงการพัฒนางานตำรวจและพัฒนาสถานีตำรวจที่ผ่านมา, การพัฒนาอุปกรณ์และเครื่องมือในการปฏิบัติงาน และการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของตำรวจ, การพัฒนารูปแบบการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมด้วยการมีส่วนร่วมจากประชาชน, การพัฒนาโครงสร้างการบริหาร เงินเดือน ค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานตำรวจ, แนวทางการพัฒนางานสอบสวนและการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นสอบสวน และความสัมพันธ์ของหน่วยงานตำรวจกับหน่วยงานอื่นในกระบวนการยุติธรรม หลังจากเสร็จสิ้นการศึกษาวิจัยด้านเอกสาร คณะผู้วิจัยได้จัดให้มีการสัมมนาจำนวน ๒ ครั้ง จากบุคลากรที่ทำงานในกระบวนการยุติธรรม ภาคประชาชน และเอกชนเพื่อรับฟังข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการพัฒนาระบบงานตำรวจ

ผลการศึกษาวิจัยในแต่ละประเด็น สรุปได้ดังนี้ ๑) การพัฒนาระบบงานตำรวจในประเทศไทย ยังมีได้ดำเนินการอยู่เป็นรูปธรรมเมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศ ยังคงเน้นการรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง (Centralization) ซึ่งรูปแบบดังกล่าว ในประเทศที่พัฒนาแล้วเห็นว่า ไม่สามารถป้องกัน แก้ไขปัญหาอาชญากรรมของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถูกแทรกแซงได้ง่าย ๒) หน้าที่ และความรับผิดชอบของตำรวจมีเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้ภาระงานระดับสถานีตำรวจมีเป็นจำนวนมาก กำลังพลไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ ควรส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ๓) วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือในการปฏิบัติงานตำรวจมีไม่เพียงพอ ขาดงบประมาณในการบำรุงรักษา นอกจากนี้ ระบบฐานข้อมูลสารสนเทศยังไม่มีประสิทธิภาพ ขาดการเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่นในกระบวนการยุติธรรม ควรเร่งพัฒนา และเชื่อมโยงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อรองรับปัญหาอาชญากรรมในอนาคต ๔) ขาดการส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาอาชญากรรมอย่างเป็นระบบ ควรมีการพัฒนาโดยแสวงหาความร่วมมือจากภาคประชาชน ควรออกกฎหมายเฉพาะสำหรับอาสาสมัครช่วยงานตำรวจ ๕) การบริหารงานบุคคลยังคงถูกแทรกแซงจากฝ่ายการเมือง มีการใช้ระบบอุปถัมภ์ ขณะที่เงินเดือน ค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติหน้าที่ยังคงไม่เพียงพอ ควรมีการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อหาแนวทางเพิ่มค่าตอบแทนให้แก่ข้าราชการตำรวจ ๖) งานสอบสวนยังไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ขาดการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา ถูกแทรกแซงการทำงาน การนำแนวคิดยุติธรรมชุมชน (Community Justice) และกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ (Restorative Justice) มาใช้ในสังคมไทย ยังคงต้องใช้เวลาในการสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากรในกระบวนการยุติธรรม และประชาชนที่เกี่ยวข้องทุกระดับ